

L'oncle Bernat.

Lenas

770

D. Ferramon

CAP. 108.—EN EL QUAL SE CONTENEN MOLTES LLAORS DEL BISBE PALACIOLO BISBE QUE FONCH DE BARCELONA LO QUAL ESTÁ SOTERRAT DINS LA SEU EN LA CAPELLA DE SANT MIQUEL EN LA PARET DE DITA CAPELLA LES QUALS LLAORS SON ESTADES COPIADES DE VNA POST MOLT ANTIGA QUE ESTA EN DITA CAPELLA

INFERIUS in tumba marmorea jacet Reverendus pater et divinus dominus Berengarius de Palatiolo istius quondam sedis episcopus de cuius bonitate vita et mira excellencia plurima hic sunt scripta vixit autem tenens episcopatum triginta anni.

Anno Domini MCCXXX primo die Santi Bartholomei que est ix kalendes septem Septembris obiit dominus Berengarius de Palaciolo secundus episcopus de Palatiolo Barchinone qui tenuit episcopatum triginta annis et crevit et melioravit redditus ipsius episcopatus vtra medietatem.

Iste quolibet anno in quadragesima reficiebat singulis diebus in palacio suo centum viginti duos pauperes. Capellam Sancti Michaelis fecit et presbiterum in dicto altari instituit. Et primus instituit duodecim pauperes in refetorio sedis et dedit castrum de Auinione et centum morabatinus censuales ad dictos pauperes reficiendos quolibet die in dicto refetorio.

Tria aniuersaria in sede stibiliuit vnum pro se et aliud pro Berengario de Palaciolo Episcopo auunculo suo predecessore suo et aliud pro Guillermo de Palaciolo fratre suo et dedit ad dicta aniuersaria facienda mansum de Simone in Vilafranca.

Item dimisit capitulo Barchinoni ducentus solidos censuales ud fieret duplex cestum Sancti Michaelis. Et similiter fecit octauos Sancti Michaelis.

Item conuentum Predicatorum de Parisio Barchinonam

L'oncle Bernat

comedia catalana

en un acte

y
en vers

original
de

Francisco Llenas.

770

Repartiment

Merceneta.

Tona.

Bernat.

Jil.

D. Pancràs.

Maginet.

D. Pau.

(La escena passa en Barcelona
y en nostros dias.)

Acto Único.

Sala ricament amoblada. En un cantó de la sala, un rich
march de retrato.

Escena I.

Bernat, espolsant algun objecte de la sala.

Cona, ab lo jiskell d'ania a comprar.

Ber. ¿Que hi fa aquest march de retrato
aqui, tot arreconat?

Con. Fins ara no t'hi has parat?

Que hi es; no'n fa poch de rato!

D. Pau ahí l'va comprar,
y aquest demati l'han dut,
perque, (segons hi sabut,)
ara's vol fer retratar
per un pintor dels millois.

Ber. Sens tenir 'l retrato encara

ja...

Ton. ; Y d'això t'estranys ara?

No sabs que 'll es capritxós?

Ber. Ell sent capritxós com es

ha arribat a se un ricatxo,

y jo; que no 'n soch; ; macatxo!

sempre hi tingut poch diners.

Ell es tot un peix dels grossos,

y jo sols un peix petit.

Tona. Devia neixer vestit.

Ber. Si, com jo; de carn y ossos.

Tona. Si li pon hasta la rossa

y no es desgraciat com tu,

contó que's perquè deu du

pell de serp ab una bossa.

Ber. Axò creus?

Tona. Si.

Ber. Si ha un seix!

Crech que tothom t'entabana.

Ay! Tona, que n'ets de tana!
i Ets ben tana tan mateix!

Tona. Donchs si ell te tantas pessetas
y tu no, per mes que diguis
y te'n burlis y te'n riguis,
jo t' dich que axò, son planetas.

Ber. Axò es la casualitat.

Si ell malgasta y te molts duros
jo m'hi vist ab molts apuros
y may res m'hi malgastat.

Jo al cafe no hi vaig cap dia,
no fumo, no vaig al jock,

ni en diversions vaig tampoch,
y quan la dona 'm vivia
per no gastar quartos, Tona,
ni a casa del barbe anava.

Tona. ¡ Y 'ls cabells qui te 'ls tallaba?

Ber. Los cabells! La meua dona.

Tona. Te! je! je! je!

Ber. Calla, calla,

¡Que poca cosa 't fa viures.

Mira a la Rambla per viures
fins un Duch los cabells talla!

Tona. De debó! Donchs, no ho sabia.

Ber. Tampoch sabs que i 'hi m'arrimo
ab tu, es perquè t'estimo
y 'm vull casà ab tu.

Tona. (Ab interés) ¡Quin dia?

Ber. Oh! D'això ja'n parlarem!

Tona. M'enganyas! (Arriba)

Ber. (Cocantla.) ; Que 'ts dolentota!

Tona. Estigas. (Mient)

Ber. i'Vaja, bojota!

Ja veuràs si 'ns casarem!

Tona. Me'n vaig. (Anant)

Ber. Vy quina fillada!

Si que fos una llaneta.

Tona. Que tens? Que's? (Sortant ab intenció)

Ber. Una bestieta

que finch à n'agui amagada

(Senyalant d'trás d'ell.)

Ara'm toca aquest costat.

Ara'm toca agui l'radera.

Tona. No la veig... no se...

Des. ^U
Espera.

Tona. Ba, me'n vaig. (Anantben.)

Des. Ara ha marxat.

Tona. (Comant.) Que sock la bestia potré?

Des. La bestia no; la bestieta.

Tona. ¡ Tu m'estimas? (Entadonho.)

Des. Toneta,

l'estimo y l'estimaré.

Tona. Si m'arribas à enganyas,
no iras al cel.

Des. Quant tenia
com tu be sabis drogueria
al cel ja me'n vaig anar.

Tona. ¡ Que'ts plaga!

Des. (De repent donantli lo marçh del cuadro.)

Agafa axó així.

Tona. Ay, ay! Que benim de fe!

Der. Sa ho veuràs; agafa be.

Ara posat cap a aquí. (Tona s'hi posa.)

Ara posat cap a allà. (id.)

Tona. Així? (Posantse'n a lo lloch indicat per Darnat y posantse lo mirall del retrato fins a mitja cos.)

Der. Sí. (Contemplantla rient.)

Tona. Que'n tinc per rato?

Der. No; ja's fet prou de retrato.

Tona. Sa'm has tornat a enganyar.

Der. Son bromas!

Tona. Vols dir?

Der. Sí, dona.

Tona. Ah! No sabs! La senyoreta no vol en Gil.

Der. ; Ximpleta!

Tona. És tant cert com me dich Tona.

(Ab reverencia) A mes; d'ella hi sapigut,

que alguna carta amorosa

d'en Maginet ha rebut.

Ber. De sentirte 'm ve mareig.

Tona. Jo, soch molt fina de nas.

Ber. Donchs, jo, faig com sant Tomàs;

sols crech, lo que tou y veig.

Tona. Així sí; sempre t'arrimas.

Ber. I tu t'apartas.

Tona. Dolent!

Me'n vaig a comprar.

Ber. (¡Bon vent!)

Tona. (Avuy, sabre si m'estimas.)

Escena II.

Bernal y D. Pancràs.

D. Pan. Deu lo guardí.

Ber. Deu lo guardí!

D. Pan. Ay! (Estufegant de calor, y fent un gran sospir.)

Ber. ¿Que li agafa! Que té?

D. Pan. Ay! ay! ay! (Agafant una cadira y asseutarse.)

Ber. (rient.) De, home, bé.

D. Pan. Ay!

Ber. (Sembla que va de part.)

D. Pan. Creguim que cansat estava.

Ber. Molt cansat?

D. Pan. Oh! Si senyor.

Entre això y la gran calor,
li dich que no puch dir faba.

Ah! (Ab satisfacció.)

Ber. Y ell s'hi ha asseutat, jo't tock!

D. Pan. Ja'm trovo mes descansat.

Ber. (i Y quina tranquilitat.)

D. Pan. M'explicare à poch à poch.

Ber. Si; ja veig que te catxassa.

D. Pan. Per poder viure molts anys,

es precis no tenir afanys

y à mes, no cansar massa.

Feta aquesta observació,

perque veig ab qui entra honra,

li fare de ma persona

una clara descripció:

A mi se'm diu D. Pançai;

no hi ha res que m'encaparré;

y estat arcalde de barri

y de mi; se'n fa molt cas!

Com ja hi dit se'm dona pena,

visch tranquil com no n'hi ha gaires,

sab! Jo faig com los drapaires;
m'ho tiro tot a l'esquena.

Encara que vell roch curro,
m'espreso perfectament,
tot ho comprench al moment..

Ber. Carambas! (Que n'es de burro!)

D. Pan. Finch molts companys, molts amichs,
menjo be, fumo bons pursos,
roch home de molts mil duros
y sabi; com tots los richs.

Ber. D. Pancrías no negare
que vostè sigui un gran sabi;
mes sens ferli cap agravi
ben clar li demostrare,
que com la traidora tort
à molts ruchs dona dinés,

home molt rich veurà qu' es
un burro carregat d' or.

Neu un marques ò be un dach

que encara qu' es millonari,
es molt adust y ordinari,

altu, orgullós y ruch?

Donchs, aquell, fins à la mort
serà ab tota sa riquesa

y son titol de noblesa,

un burro carregat d' or.

Neu un home que sen rich,

fa l' pobre, va mal menjat,

y fins d' un barret tronat

que li va donà un amic?

Donchs, aquell que tenint sort

fa veurer qu' es miserable,

n'es à mes de despreciable,
un burro carregat d'or.

Y à mes; ricatxos veura
que's pensan se uns pou de ciencia,
que si ab tota conciencia
jo 'ls habria de jutja;
diria ben alt y fort,
per mes que fossin molt curros
que per mi son tants sols burros;
pro burros... carregats d'or.

D. Pan. Si, ja ho veig, d'homes aixi
n'hi ha molts, ja te raho;
mes, jo, ja l'hi he dit qui so;
perque hi vingut vaig à di.
So tinch un fill molt com cal
molt bon miryo y antipatic...

Der. Com ha dit?
D. Pan. Vull dir...

Der. ¿Simpatich?

D. Pan. Sim...patich. Just y cabal;
no gasta re inutilment,
l'hi agrada fer calumnias.

Der. De; ¿que vol di economias?

D. Pan. Si senyor.

Der. Vagi dient.

D. Pan. Ell, per xò fa caritats,
perque n'es molt fillidropich...

Der. Que vol dir qu'es filantropich?

D. Pan. Si senyor.

Der. (Que distarats!)

D. Pan. A mes ell le dot molt bi,
es molt viu, no es gens fanasi,

e talent y cast, cast...
 ; s'explica tant be com jo!

Ber. Morca!

D. Pan. Mes com un labau

no soslega nit ni dia,

perque casarse voldria

ab la filla de D. Pau.

Sabent axí, resolut

y sense fer rebombori,

per si arreglem un casori

jo expressament hi vingut.

Ber. D. Panerás, ab sentiment

finch de dirli net y clà

que haurà fet lo camí en va.

D. Pan. Que diu ara?

Ber

Lo que sent.

Escena III

Los mateixos y D. Pau.

Ber. Miri aquí te 'l meu germà.

D. Pau. Vosk' 's D. Pau?

Pau. Si senyor.

D. Pau. Donchs, venia perque jo...
finch un fill que 's vol casà
ab la seva filla.

Pau. ¿Vol

dirme qui es lo seu fill?

D. Pau. Es en Maginet Corill.

Pau. Sa 'l conech.

Ber. (A quell mussol?)

Pau. Tornà à venir que potse,
lo que desitja obtindrà.

D. Pan. Puch teni esperansa ja?

Pau. Si.

Ber. (Que hi sentit!) (Sent un grant admiració)

D. Pan. (Ab alegria.) Tornare!

Escena IV.

Los makixos menos D. Pancràs.

Ber. Vaja, no me'n ie aveni!

Pau; que has perdut la xaveta?
i tu diràs la Merceneta
a n'aquell tanasi?

Pau. Si.

Ber. Y la noya hi vindrà be?

La noya hi consentirà?

Pau. La noya molt be hi vindrà
y creu que de cert ho se,

per quant la noya mateixa,
y no se per quin motiu
fa dos dias que vol, diu,
en Maginet.

Ber. ; Yen Gil deixa?

Pau. Si; diu que no vol en Gil;
pero be; ; que s'hi farà?

Ber. Vaja això no pot anar,
ni en Hamvia ni'm carril.

Pau. Un capritxo dels que té
la noya, això's solsament.

Ber. Pro es un capritxo dolent.

Pau. Ho veig, pero se hi puch fe.

Ber. Algo hi pots fe si a tu t'plau.

Pau. Bernat, jo t'parlo ab fanquesa,
ab tot y ma gran riquesa,

soch un pobre y trist esclau.

Ber. ; Tots ho som en aquest món!

Pau. Tots?

Ber. Tots.

Pau. ; Sempre seràs gat!

Ber. Es cert com me dich Bernat
qu' esclaus tots los homes son.

Pau. Vaja, no' m convenceràs,
lo qu' es això no pot se.

Ber. Dius que no' t convenceré?

Donchs escolta'm y veuràs:

L'home molt digne y honrat,
que la mentida aborreix,

puig sa boca may menteix,

es esclau de la veritat.

Aquell qu' en tota sa vida

la veritat no ha conegut,
puig menters molt à menut,
es esclau de la mentida.

Aquell que fa la baixesa
de se un bobo de la gent,
per no treballa un moment,
es esclau de la peresa.

D'aquell que ab zel verdader
cumpleix sempre sa missió,
pot dirse ab molta raho
qu' es esclau de son deber.

Los que ab titols de noblesa
y tenint l'or à grapat
sempre temen ser robats,
son esclaus de la riquesa.

L'home aquell que s'imagina

que 'ls adelantos o invents,
 pe 'l be comu son dolents,
 es esclau de la rutina.

Aquell qu'en la societat
 sent pobre ja 'l millonari,
 n'es tant sols un perdulari
 esclau de la vanitat.

Aquell que se li acomoda
 vestir com la moda mana,
 ab perill de patir gana,
 es un esclau de la moda.

L'home que's llansa al abisme
 d'obrar com un vil malvat
 en nom d'un deu de bondat,
 es esclau del fanatisme.

L'home que ama ab tal ardo,

que per sa esposa ò promesa
ne fa la mes gran ximplera,
n'es un esclau del amor.
L'obrer que sens cap ganancia
deixa 'l treball que don vida,
per la guerra malehida,
es esclau de la ignorancia.
Lo soldat que ab gran sacansa
à voltas se de lluità
contra son pare ò germà,
n'es esclau de l'ordenansa.
I'l negre que ditra y pau
may gosa baix lo poder
del infame y vil negrer,
n'es per cert lo mes esclau!
Pau. Bernat, has parlat molt be,

mes bé que molts homes sabis.

Der. De, home, bé; no m'alabis,
 ò si no'm sofocaré,
 perquè sols t'hi probat, Pau,
 com ab mes ò menos pena,
 tots portem una cadena;
 la cadena del esclau.

D. Pau. Mes, tornant ab lo que hi dit,
 jo no puch fe' entrà ab rahó
 à la meua filla, no;
 no puch y'm causa neguit
 y ma dignitat humilla
 lo que ab pena ara't dire;
 y es que no puch, sols perquè,
 ioch un esclau de ma filla:
 per xo encara que'm sap mal,

que a n'en Gil dongui al olvit,
com primerament t'hi dit,
no hi puch fer res; ho dich formal.

Ber. So ja se qu'ella ha sabut
obra a son capritxo ab trassa,
y que tu estimantla massa
may governarla has pogut;
mes ja que no pots manarla
li pots fe una observació
y tal vegada...

Pau. No, no;
aixó fora disgustarla.

Ber. Vols que jo li parli?

Pau. Si.

Ber. ¿No t' sap mal lo que t' proposo?

Pau. No; ab aixó no m'hi oposo.

Ber. Donchs bueno, dixaho per mi.

Escena V.

Bernal sol.

La Tona parlaba be;
res, encara que's baboya
tot ho escudrinya y... la noya.
Ara ab ella parlaré. (vegent que ve.)

Escena VI.

Dit y Merceneta.

Mer. Onde, ara 'l papa m'ha dit,
que vagi tot desseguida
a allà dins.

Ber. (Ja l'hem fregida!)
Donchs, me n'hi vaig tot seguit.

Escena VII

Merceneta y Gil.

Gil. Que deu te quart, Merceneta.

Mer. Deu te quart. (Ab fredor.)

Gil. Quant mes te miro,
mes ta hermosura jo admiro
y t trovo mes bufoneta.

Mer. Ara de mi t'has burlat. (Enfadada.)

Gil. Disme aixó's ferme un agravi.
¿Com pots dubtar del meu llabi
si sempre t'heu la veritat?

May mes a mon cos lleal
vull que fassis tal ofensa,
perque insult que t' llabi l'ensa,
fa mes mal que cap punyal.

Mex. Està bé.

Gil. ¿Pero que tens?

Lo teu posat no m'agrada.

¿Que potie estas enfadada?

Digas, respon, ¿que no'm sentis?

Mex. La pregunta's molt sabada

y l'entenda'm ve de nou,

perque Gil ja sabs be prou

del perque estich enfadada.

Gil. No pots dir tu ni ningú

lo que m'acabas de dir.

¿Tu estas enfadada ab mi?

Mex. Estich enfadada ab tu.

Gil. Ab mi? (demostrant una gran estranyesa.)

Mex. Y ab molta raho.

Tu ja sabs que l'altre dia

sabent que jo no ho volia,
per forra 'm vas fe... un petó.

Gil. ¿Perque 't vaig fe un petó?...

Mer. Si.

Gil. ¿Per un petó pots queixarte?

Això ray! Si vols venjarte
fesmen un altre a n'a mi.

Mer. ¿Jo comèter tal excés?

¿Jo venjarme com has dit?

Mira, Gil, per atrevit,
ab mi no hi pensis may mes.

Gil. ¿Per un petó solrament
de deixarme lens valor,

quant un petó vol di amor?

Mer. Per mi vol di atreviment.

Gil. Lo que tu 'm vas jurà un dia

recordat que has oblidat.

Mer. Si no m' haguesis faltat
jo i jurament cumpliria.

Gil. Culpa sols el foc ardent
de ma noble y gran passió.
¿Puch tenir esperansa?

Mer.

No;

ja hi fet altre pensament.

Gil. Mon cor, tant enganyadora
no t' creya ni tant coqueta,
y desd' are, Merceleta...
puch dirte Merce-traidora.

Escena VIII.

Merceleta, Maginet.

Mag. Merceleta, ¿puch entra?

Mer. Entri, entri, Maginet.

Mag. (Que's aixerida!)

Mer. (Pobret!

no sab que di.)

Mag. Y 'l seu papà?

Mer. Ara està molt ocupat.

Mag. ¡ Molt ocupat, Merceneta!

Mer. Crech que dicta una carteta

que ara escriu l'oncle Bernat.

So s'estigui dret aixís.

Assentis home... (Allargantli una cadida.)

Mag. Molt be,

ja que ho diu m'assentare.

m'assento ab lo seu permis.

(Dech està roig com un vitxo.)

Mer. Acostis.

Mag. ¿Al seu costat?

Mer. Si. (Es molt bonto y aturat,
pro m'agrada, es un capritxo!)

Mag. (D'alegre no se'l que di.)

¿Veü quin bastó? (Sense yanlli.)

Mer. Es molt maco.

Mag. Me l'ia donà 'l fio Paco.

oh! miri; fins hi ha espas. (Lo trou.)

Mer. ¿Perque 'l di?

Mag. Per defentsarme.

Mer. ¿Donchs, vosté deuse un valent?

Mag. Soch pacífich, soch prudent,
no m'agrada barallarme,

perque no soch atrevit,
no hi fet may cap valentia;

pero al seu costat seria

mes valent que l'interlocutori.

Mer. Que pensa? (veient que esta pensatiu.)

Mag. Estaba pensant,
que si en Gil ara vingues
y al seu costat me trovés,
me mouria un soroll gran.

Mer. ¡Y voste, ¡ que li faria
si ell cremat fins li pegues?

Mag. ¡Oh! caram! Si ell me toques
jo... ¡potter m'hi tornar!

Mer. No vindrà.

Mag. (Ab temor.) Vol dir que no!

Mer. Ja no vindrà cap mes dia.

Mag. Per xò de ll cap no'n vindria,
¡prop de voste re'm fa jo!
Estich frisant per parlar

ab lo seu papà, perquè
de sa boca vull saber

si es qu'ell ja'ns dexa casar.

Mex. No sigui desconfiat,

que 'l papà ho voldrà ja ho ve,
perquè's home molt de bé;
home que may m'ha renyat,
may m'ha pegat ni se'm nega.

Mag. Sa te una bona fortuna,

perquè 'l meu si'n faig alguna.
soch tant gran y encara'm pega.

Mex. Li pega?

Mag. Si y sentme un nimo

tot amansintme'm diu luego.

Mira noy: si encara't pego,
es perquè massa t'estimo.

Mer. De, si; massa estimació,

Mag. Se'n va?

Mer. Torno tot seguit.

(Vaig a mudarme i vestit
per ferli mes il·lusió.)

Escena IX.

Maginet - sol.

Ara mateix ha marxat,
fa mitx minut qu'estic sol,
y'm sembla que'l meu consol
per sempre ja m'ha deixat.

Escena X.

Maginet y Bernat.

Mag. Deu lo quart senyor Bernat.

Que tal ; com ho passa?

Ber. (molt enfadat.)

Be.

(Veyam si treurel podre.)

Mag. Ay! Sembla qu'està enfadat!

Ber. L'hi jo? ca! (Sembla un titella!)

¿Y aquí qu'espera tot sol?

Mag. Espero lo meu consol,

lo meu goig, la meua estrella.

Ber. L'hi vol dir?

Mag. La Merceneta,

la Merceneta vull di,

ella's lo meu ratoli,

ella's la meua rateta.

Ber. Donchs, que l'esperis no cal,

ab pesar li tinc de di.

Mag. Ay! ay! ; De veras? (Ab estranyesa.)

Der.

Si, si;

L'hi ha agafat mal de caixaal (penjint.)
y un dolor de cap tant fort.
que s'ha hagut de fua l'lit.

Mag. De debò?

Der. Tal com l'hi he dit.

Mag. Ay! Pobret de mi si's mort!
Que gemega?

Der. (Ab exageració.) Vy! fa pi!

Mag. Pobreta!

Der. ; Que s'hi farà!

Mag. Y que creu que s'morirà?

Der. Tant com morir... pot ser no.

Mag. ; Pro esta molt mala?

Der. Això sí.

Mag. Hi vingut en ben mal hora.

Me'n vaig. (Casi plorant)

Ber. (Encara no ets fora!)

Mag. Si ella 's mort i pobre de mi!

Escena XI.

Bernat sol

M'hi vist casi ab un embull
per treurel; mes per fi, avant
començo a tira 'l meu plan;
la cosa ja està que bull.

Escena XII.

Bernat y Merceneta

Mer. ¿Que no hi es en Maginet?

Ber. Ya ha marxat.

Mer. ¡Vaya una idea!

Perquè vostè no li deya,
que s'esperés un xiquet!

Mer. Jo... ja l'hi he dit, però ca!
esperarse; ni pensar-hi! *(Singing molt.)*

Mer. Mireuse l'estrafalari!

; Això es dar-me un xasco.

Der. E clà!

I un xasco no gens petit.

Mer. I escolti oncle Bernat
i quant ell d'aquí se'n ha anat
à vostè que l'hi ha dit?

Der. Noya no ho vulgas sabè.

Mer. De saberho'n tindré un gust.

Der. Creume, 'n tindrás un disgust.

Mer. Oncle, digui, no hi fa re.

Der. *(Que li diré.) (No sabent que dir.)*

Mer. Que's pesat!

Ber. Donchs t'ho diré clarament.

Ha sortit cremat dihent

que tu t'has engallinat,

perque ben clà ha conegut

que t'heixarho aquí tot sol

era tractat de mussol

y ell mussol may ho ha sigut.

Y entre altres mil tonterias

que fora llarch l'explicà

ha fugit dihent que ja

tu may mes t'enganyarias.

Mer. ¿tantas cosas ell ha dit?

Orde Bernat, me'n faig creus!

Ber. Ja pots pujarhi de pens.

To sentintlo m'hi escruixit.

Mer. Que faria desseguida
passantli això.

Ber. En cas semblant,
per mes que 'l xicot fos gran,
desd'ara 'l daria a vida.

Mer. L'olvidaria?

Ber. Això es.

Mer. L'estimar-lo de tot cor
ho tenia per gran sort
pues l'estimabia ab excess;
pero desde aquest moment
jo l'hi juro, onde Bernat,
que per mi ja esta oblidat.

Ber. Y has obrat molt santament;
perque si be 's considera
ell ha sigut un haudo!

Mer. Un traïdor potser que no.

Ber. Un traïdor y un cor de fera,
 y no abulto lo que dich;
 ell à tu t'ha conegut,
 perque molts cops ha vingut
 ab en Gil lo seu amic,
 y sabent ell que à n'en Gil
 tu vas donà un si d'amor,
 sense escripol, ni temor
 com tant vols ho pot fe un vil,
 bitllets d'amor t'ha donat
 y alguna joya preciosa
 que tu l'has admès gustosa
 y à n'en Gil ha desbarcat.
 Sent aixis sense cap por
 del que un amic ha trahit,

puch dir sens ser desmentit,
que 'sols un vil y un traïdor.
Mer. No cal dubtarho, es veritat.
mes ni 'ls bitllets amorosos,
ni 'ls molts objectes preciosos,
que 'n Maginet m'ha donat,
m'haurian fet il·lusió,
ni sense consideració
en Gil no m'hagués faltat.

Ber. Donchs...

Mer. (No deïm autlo a color de di) Dispensi, si es precís
ja'n parlarem alt's estona.
Vaig a veure Dª Poria,
la senyora... del quin pis.

Escena XIII.

Berndol

Diu que 'n Gil li va saltar,
 mes jo no ho crech, ni ho puch creure,
 i fins ho tindria de veure
 per creus ho sense duptar.

Escena XIV.

Dit y Gil.

Gil. Senyor Bernat, d'aquí un quart
 jo 'm mataré, no hi ha mes.

Ber. Y ara, Gil, axí com es?

Home, vaja un deu lo quart.

Gil. Què 'm mataré dich formal,
 ja que ho vol ma negra sort.

Ber. ¿Y ab qué 't donarás la mort?

Gil. Ab qué, diu! Ab un punyal;
 mes, com arma tan vil es,

ab punyal no'm mataria,
ni alguna cosa sabia,

qu'una mort dolsa'm donques.

Ver. Home, menja sens recel
forsa confits, confituras,
carnetsos, laminaduras,
pega dolsa, sucre y mel,
y aixis sens que casi ho notis
te donaras dolsa mort,
sens ferirte per re i cor
y tot llepant lo bigotis.

Fil. Veig que vol ser la brometa
y de mi voste i vol viurer,
pero creguim, no puch viurer
sens viure ab la Merceneta.

Ver. Que t'hi fet brometa i vritat,

pero ha sigut sens malicia.

Gil. Ha vist mes gran injusticia!
i per un petó m'ha deixat!

Ber. Que dius! Aixís és culpable
si tu vas fe un petó a n'ella.

Gil. Si; ; per ma mala estrella!

Ber. Soy, axó no es perdonable.

Gil. Vaig sentir d'amor l'ardencia
y no vaig sabé l'que'm feya.

Ber. ; Vét aquí lo qu'ella 'm deya.)

Vas fe una gran imprudencia,
que jo may ho hauria dit
perque t'creya mes formal;
mes com que ja 's fet lo mal
y tu estàs arrepentit,
jo ja se l'que t'inch de fe,

y creume no t'amotinis,
ni't cremis, ni desatinis,
y fes sols lo que't diré.

Tu per ara quedas pres, (Després se pensar
un rich.)
Gil. So pres? (Molt sorprès.)

Ber. Interinament
obeeixme cegament.

Gil. Pero...

Ber. No'm preguntis res.

La teva presió es à aquí.

Gil. La presió no'm desagrada.

Ber. Ara, Gil, loca lanciaida

Sins que ja puguis surti!

(Gil entra dins del quarto y Bernat tanca la porta.)

Escena XV.

Bernat després Tona.

Ber. Ara fora lo milló
que la noya vingues y...

Tona. Que m'esperabas à mi! - (Entrant de repent.)

Cuita digas, bon minyó.

Ber. Es dar. (Si me'n recordaba)

Tona. ¿No me olvidas ni un momen?

Ber. En tu penso solament.

Sabs que's bonich aquest rave?

(Prenentlo del cistell y amagantse en una butraca.)

Tona. Ay! ay! Crech que me l'has pres.

Ber. So!

Tona. Que t'creus que no t'mirava?

Vaya home, donam lo rave,
no fassis lo desentés.

Ber. Te, buscame'l (Penyalantse las butracas.)

Tona. Oh! si, si,

desseguida 'l buscaré.
i que 't creus que no 'l trovaré?
Ho veus! Ja 'l torno a tenir.
(donantli un cop de ravo al nas.)

Ber. De mi donchs, ja no 't apartas?
Que 's estrany.

Zona. (Suspirant.) Ay! ii, Bernat.

Jo de tu havia dubtat;
per mi 'hi fet fixar las cartas,
perque sempre hi he cregut,
y qu'era una gran veritat
que de mi estabas prenent
gastant deu rals hi sabut.

Ber. Bo! (Anantse'n cremat del seu costat.)

Zona. Fu ara de mi 't apartas?

Ber. Ves, Zona, ja 't pots desà!

So ab cap dona m vull casa...
que's fassi tirar las cartas!

Tona. ¡Donchs, ja no'm vols per muller?

Ber. Ca! Si pensarhi!

Tona. (Ab ralia.) (Muscol.)

Bah! mira; quant deu no ho vol
es senyal que no'm conue. (m.)

Escena XVI.

Dermat y Merceneta.

Ber. Sa poch que un noy ha vingut
y una carta m' ha donat...

Mer. De'n Gil pot se. (Interrompintlo.)

Ber. Endevirat.

Y per ella hi sapigut
y de tot cor ho he sentit,

la gran falta qu'ell ha fet,
pero estich molt satisfet,

perque ja està arrepenhit.

Mer. So que ho d'uya tan callat!

Ber. Donchs ja ho veus, jo ja ho sè tot;

no m'ha escapat ni un sol mot,

mes veuràs lo que ha passat;

la carta al balcó hi llegit,

distret estava y...; cucut!

una ventada ha vingut

y la carta m'ha fugit.

Mer. Sen això ja m' dexa trista.

Ber. La carta al lo vent volava

y quant jo a buscarla anava

ja la perdria de vista.

Mer. ¿Y la carta m'anomena?

Ber. Si, si, si trova l'heu nom.

Mer. Ara l'het sabrà tot hom,
y axò's lo que'm dona pena.

Ber. Ara algú per mort del vent,
de saber tindrà ocasió
que'll à tu't va fe un petó
y no casanhi... la gent...

Mer. Oncle, calli per favor,
te raho; jo anava errada,
soch honrada y vull se honrada,
ningú'm pot faci l'honor.

Ber. Ah, ja'l vols?

Mer. Si, si senyo,
serà'n Gil y ningú mes.

Ber. ¿Y si ara jo't digues
que's trova en una presó?

Mer. Que vol dir? no li compres.

Ber. Donchs te diré la veritat,

en Gil per tu esta tancat,

per tu esta tancat y pres.

Mer. Ell tancat esta per mi?

Ber. Ell tancat per tu se trova.

Mer. Per creushe vull una prova.

Ber. La prova la tens aqui.

(obra la porta y mort Gil de repent.)

Escena XVII.

Los mancebos y Gil.

Mer. Oy!

Ber. ; No veus?

Mer. ; No m'ho pensava!

Gil. Hi tornat de mort a vida!

Mer. ; Pero vaya una sortida!

Com hi ha mon no la esperava.

Escena XVIII.

Los mateixos, D. Pancràs, Maginet.

Mag. (desde la porta.) (Torrem quan en Gil no hi sigui?)

D. Pan. (Tu no diguis res, ximplet.)

Gil. (A D. Pancràs y en Maginet?)

Ber. (A Gil y Merce.) (No parlen fins que jo ho digui!)

D. Pan. ¿Lue hi es D. Pau?

Ber. Si senyó,

mes com se' per lo que ve

si vol jo li explicare...

D. Pan. De cap manera, això no.

To à vostè res li vull dir,

ab D. Pau sols vull parlar.

Ber. Donchs no l'anise à avisar

ja que vostè parla així (Cridant.)
D. Pau. Ja m'ho prenen tot a la fresca;
pero creguiu, quant conve
també se fe 'l meu paper,
¡M'entent!

Escena XIX.

Los mateixos y D. Pau.

Pau. ¡Qu' es aquesta greca?

D. Pau. Dispensi; vinch pe 'l qu'hem dit.

Pau. ¡Vols en Mignot o no! (A Mercè.)

Mer. Digas noya.

Mer. No senyo.

Mag. (Traïdorota.)

Gil. (Admirat.) (Que hi sentit.)

Pau. Lo que m'creya no es possible.

D. Pan. Vostre esperansa m'ha dat.

Pau. Res; jo anava equivocat,
fillet, no soch infalible.

D. Pan. Pensi que à mi l'or me sobra
y'l meu fill molt rich serà,

Pau. Donchs ma filla's casarà
ent també rica ab un pobre,
si tal es la voluntad.

D. Pan. Si; veig que se la humorada
sent rica, de se estimada
d'un jove qu'està endeutat.

Pau. Endeutat? *(Admiració de tot.)*

Gil. De bona lley
cent duros me va deparar
que'm saltaran per no anar
à n'al servici del rey.

Que 'l hi tornes quant volgues
me va dir quant me 'l donava,
y xexanta n'hi tornava
jo ab afany al cap d'un mes,
deixa la Mercè'm va dir
y entornaten los diners,
Això no m'ho digui més,
vaig dirli, ¡primer morir!
Y ara puch dir que ja acabo
de tenir 'l diners restants
que 'l hi entregare a las mans
sense saltarhi ni un xavo.
Y's veura allavors que n'el
sent pobre com es, le honra,
y que 'l rich que aqui'm deshonra
no le honra y es un vil.

Pau. La pobresa no es vilesa,
 si Gil, es una vritat;
 mes pensa que sent honrat
 ja tens la millor riquesa,
 y ve'te que s'abatat
 aqui de ser rich de robes,
 es mes pobre, que 'ls mes pobres
 que demànan caritat.

Y com que en vritat, jo penso
 que a mi no'm treuran d'apuro,
 tingui, donchs; quaranta duros
 per un capritxo jo 'ls lleuso.

(Obriu un calaix de la calaixera y lleuantlo als seus peus.)

Mag. Tingui papa. (Cullintlos.)

D. Pau. Ab lo ku dot

podrías trová una marquesa
 y si vols una princesa. (Atrantren.)

Der. Si, una princesa del Clot.

Escena Ultima.

Los mayores, menos D. Pancrás, Maginet.

Jil. Vosté obras dignament sab; (a D. Pau.)

lo molt que ha fet li agraeixo,
(Alto.) y ab vosté, jo, avuy cumplico
dientli que té un gran cap.

Mer. Aixó fa molt temps que ho té;

(Alto.) si' noy, finch un cap a tres;

finch un cap... un cap mes gros,
ique l'ombro de l'Escuder!

Mer. preg. Ara viurem ben units.

Jil. Y no farem tonterias.

Mer. (dirigitre al publich.)

Si tornan d'aquí pochi dias,
ja'ls podre donar confits.

Fi.

~~~~~